

Kommittémotion

Motion till riksdagen

2005/06:So24

KH

av Ingrid Burman m.fl. (v)

med anledning av prop. 2005/06:73 Nationell samordning
av rikssjukvården

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen beslutar om ändring i 9 a § 4 stycket hälso- och sjukvårdslagen enligt följande lydelse: Socialstyrelsen skall utse en nämnd som beslutar om vilka verksamheter som skall utgöra rikssjukvård och beslutar om tillstånd att bedriva rikssjukvård. Nämnden skall även fullgöra andra rådgivande uppgifter som Socialstyrelsen bestämmer.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att utreda möjligheten för staten att ta ett kostnadsansvar för stora investeringar i sjukvården.

Inledning

I huvudsak så menar vänsterpartiet att propositionen om samordning av rikssjukvården är bra och nödvändig. Utvecklingen mot en allt mer specialiserad sjukvård skapar nya möjligheter, men kräver också en utvecklad organisatorisk lösning.

I propositionen så pekar man på flera problem med dagens system. I dag är det 21 självständiga sjukvårdshuvudmän som har ansvaret för rikssjukvården. Det saknas tydliga beslutsprocesser genom vilka hälso- och sjukvården kan koncentrera en typ av verksamhet till ett fåtal enheter och därigenom förbättra t.ex. personalförsörjningen och förutsättningarna för den kliniska forskningen.

Landsting som gör riksåtaganden kan i dagsläget inte försäkra sig om att de får ett tillräckligt patientunderlag. Risken är att gemensamma investeringar inte kan hanteras på ett optimalt sätt eftersom vårdplatser för rikssjukvård förblir outnyttjade. Dagens

system innebär också att det inte finns någon instans som på nationell nivå samordnar hur behandlingar av vissa ovanliga sjukdomstillstånd skall kunna garanteras eller hur vårdplatser för att kunna behandla små patientgrupper med svårbehandlade sjukdomar skall kunna säkerställas. Det finns heller inget naturligt forum för diskussioner kring initiativ till ny rikssjukvård.

Den av regeringen föreslagna propositionen syftar till att komma till rätta med dessa problem. I synnerhet är det patientsäkerheten och kostnadseffektiviteten som är i fokus i propositionen.

Patienten har ett starkt intresse av en högspecialiserad sjukvård med både hög kvalitet och med god tillgänglighet. Erfarenheterna från inte minst barnhjärtkirurgins koncentration till två platser illustrerar detta tydligt. Vänsterpartiet delar regeringens bedömning att det finns mer högspecialiserad sjukvård av rikskaraktär där man kan nå bättre vårdresultat genom att koncentrera verksamheten och därigenom öka patientunderlaget och kvaliteten.

När det gäller kostnadseffektiviteten så finns det ett starkt samhällsintresse av en högspecialiserad sjukvård som kan använda vårdens resurser på ett mer effektivt sätt. Tendensen i dag går mot en högspecialiserad sjukvård som i allt större omfattning kräver ett patientunderlag vars storlek överskrider det som förekommer inom både enskilda landsting och sjukvårdsregioner. Denna utveckling ställer nya krav på hälso- och sjukvården.

Vänsterpartiet är alltså överens med regeringen om att ett ökat samarbete på nationell nivå är därför ofrånkomligt eftersom dagens decentraliserade styrningssystem kan ge upphov till brister i samordningen. Vänsterpartiet stöder därmed huvuddragen i propositionen.

Rikssjukvårdsnämnden

Vänsterpartiet instämmer också i regeringens bedömning att en nämnd för rikssjukvård bör inrättas vid Socialstyrelsen. Nämnden ska utses av Socialstyrelsens styrelse och består av en ordförande och ytterligare nio ledamöter. Socialstyrelsen bör vara ordförande i nämnden och av de nio ledamöterna bör sex representera sjukvårdsregionerna.

Rikssjukvårdsnämndens uppgift bör vara att besluta vilka verksamheter som skall utgöra rikssjukvård samt besluta om tillstånd att bedriva rikssjukvård. Nämnden bör även kunna fullgöra andra rådgivande uppgifter om Socialstyrelsen bestämmer det.

Vänsterpartiet menar att denna lösning är bra och att den garanterar sjukvårdshuvudmän och Socialstyrelsen ett nödvändigt inflytande.

Vänsterpartiet vill däremot påpeka att regeringens förslag att en rikssjukvårdsnämnd bör regleras i förordning med instruktion för Socialstyrelsen är otillräcklig ur ett demokratiskt hänseende. Vi menar istället att inrättandet av en nämnd bör lagregleras. Regerings förslag innebär att regeringen kan avveckla rikssjukvårdsnämnden utan att återkomma till riksdagen. Beslutet att samordna den högspecialiserade vården är en bra och nödvändig strukturförändring. Man kan också anta att denna form av vård kommer att få allt större betydelse i framtiden. Hur den ska styras är därmed en viktig demokratifråga. Vi menar att riksdagen borde få ta ställning till eventuella framtida förändringar av det.

Vänsterpartiet menar att de grundläggande bestämmelserna om en nämnd för rikssjukvården bör lagregleras. Detta bör riksdagen besluta. Den närmare utformningen av nämndens organisering och uppgifter bör beslutas av regeringen genom förordning.

Stora investeringar i rikssjukvården

Utvecklingen av den högteknologiska rikssjukvården kräver ofta stora investeringar. Investeringar som ett enskilt landsting eller region kan ha svårt att finansiera. I synnerhet om den patientgrupp som kan ha nytta av den högteknologiska investeringen finns utspridd över hela landet. Idag saknas det ett system och riktlinjer för hur man skulle kunna finansiera stora investeringar i ett landsting eller region som sedan alla sjukvårdshuvudmän kan ha nytta av. Det finns enbart ett regelverk för hur vårdkostnader ska regleras. Tyvärr så löser inte regeringens förslag till reglering av rikssjukvården denna brist. Det innebär att nödvändiga och önskvärda investeringar för avancerad behandling som t.ex. protonbehandling av cancer inte etableras så snabbt som annars vore möjligt. Vi menar därför att staten bör ta ett kostnadsansvar för stora investeringar i avancerad teknologi som kommer hela landet tillgodo. Frågan om hur ett sådant kostnadsansvar ska utformas bör utredas och regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag.

Utredningen bör redovisa hur ett regelverk för hur man kan samordna och bekosta investeringar av nationellt intresse i den högteknologiska sjukvården skulle kunna se ut. Den bör också föreslå i vilken utsträckning staten bör ta del av kostnadsansvaret för en sådan investering. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 22 februari 2006

Ingrid Burman (v)

Elina Linna (v)

Gunilla Wahlén (v)